

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสื่อวิดิทัศน์ ได้เข้ามายึดหัวข้อและมีส่วนสำคัญอย่างมากในการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ หรือนำเสนอไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ เพราะสื่อวิดิทัศน์คือการเล่าเรื่องด้วยภาพ โดยภาพทำหน้าที่หลักในการนำเสนอ ล้วนเดียงจะเข้ามาช่วยเสริมในล้วนของภาพเพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้น วิดิทัศน์เป็นสื่อในลักษณะที่นำเสนอเป็นภาพเคลื่อนไหวและสร้างความตื่นเต้นของ การกระทำของวัตถุจากเรื่องราวต่างๆ สร้างความรู้สึกใกล้ชิดกับผู้ชม เป็นสื่อที่เข้าถึงง่าย มีความรวดเร็ว โดยความหมายของคำว่าวิดิทัศน์ หมายถึง การบันทึกถ่ายภาพ และเสียงจากกล้อง หรือเครื่องบันทึกไปยังหน่วยความจำแล้วนำไปสู่ที่ได้มานัดต่อ เพื่อเพิ่มเทคนิค เช่น เสียงดนตรี เสียงพูด การบรรยาย โดยบันทึกลงแผ่น CD, DVD ที่สามารถใช้กับเครื่องเล่น CD, DVD โทรศัพท์และเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ เพื่อนำไปเผยแพร่ (วัฒน์ อติพัทธ์, 2533 : 137) และณรงค์ สมพงษ์ (2535) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อวิดิทัศน์เป็นสื่อที่สามารถตรวจเช็คภาพได้ทันทีและในขณะที่ถ่ายทำ ถ้าไม่พอใจ ก็สามารถลบพื้นที่และบันทึกใหม่ได้ สำหรับเสียงก็สามารถบันทึกลงในแฟล์มน้ำหนักพร้อมกับการบันทึกภาพได้ทันที ในขั้นตอนของการตัดต่อ ก็ทำได้โดยง่ายและไม่จำเป็นต้องแยกการบันทึกเสียง ต่างหากเหมือนกับภาพยนตร์ สามารถให้ความเข้าใจในเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ต้องการนำเสนอ ได้โดยมีความเป็นธรรมชาติ สื่อวิดิทัศน์จึงมีผลกระแทบโดยตรงต่อผู้รับชมทั้งในด้านความคิดและจิตสำนึก ด้วยเหตุนี้น่าจะงานหรือองค์กรต่างๆ จึงนิยมใช้สื่อวิดิทัศน์ในการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดี แก่บุคลากรหรือผู้ที่ได้รับชม เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดี เนื่องจากสื่อวิดิทัศน์มีประโยชน์มากหมายหลายด้านอีกทั้งสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ง่ายเป็นสื่อที่ใช้ได้ทั้งรายบุคคล รายกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และใช้กับมวลชนทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับชั้น สื่อวิดิทัศน์จึงเหมาะสมที่สุดในการเป็นสื่อกลางที่จะถ่ายทอดเรื่องราวสารคดีของวัสดเจดีย์ดซึ่งเป็นโบราณสถาน ศาสนสถานที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ของเชียงใหม่

สารคดีเป็นร้อยแก้วประเกทหนึ่งซึ่งเรื่องที่เขียนขึ้นนั้นมีความจริงมากกว่าจินตนาการ เพื่อไม่ให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่ายในเรื่องที่อ่าน ผู้เขียนจึงพยายามหาวิธีเขียนอันจะทำให้ผู้อ่าน ได้รับความเพลิดเพลินไปด้วยจะนั้นการเขียนสารคดีจึงมีหลายแบบหลายประเภท แต่ก็ยังรักษา ลักษณะเฉพาะของสารคดีไว้ครบถ้วน แม้ว่าเรื่องที่เขียนขึ้นจะมีลักษณะคล้ายกับบันเทิงคดีก็ตาม (ทวีศักดิ์ ญาณประทีป, 2525 : 73) นอกจากนี้ กลัลย์ นาصرัสด (2545 : 30) “ได้ให้ความหมายของสารคดีไว้ว่า สารคดี คืองานเขียนที่ยึดถือเรื่องราวจากความเป็นจริงนำมาเขียนเพื่อนุ่งแสดงความรู้ ความจริง ทัศนะความคิดเห็นเป็นหลัก ด้วยการจัดระเบียบความคิดในการนำเสนอผสานในการถ่ายทอด ต่อการสนใจฟื้นฟูของผู้อ่านเพื่อให้เกิดคุณค่าทางปัญญา ประเภทของสารคดีแบ่งออกเป็นหลายประเภท โดยนักวิชาการ ได้พยาบາนจำแนกประเภทของสารคดีไว้แตกต่างกัน เช่น สารคดีบุคคล สารคดีโอกาสพิเศษ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีประวัติศาสตร์ฯลฯ

(กลัลย์ นาصرัสด, 2545 : 33)

วัดมหาโพธารามหรือวัดเจ็ดยอดนั้นเป็นแหล่งโบราณสถานแห่งหนึ่งที่ประกอบไปด้วย ความงดงามทางด้านประดิษฐกรรม สถาปัตยกรรมทางศาสนาเป็นจำนวนมาก โดย มารูต อัมราวนันท์ (2546 : 13-14) ได้อธิบายถึงโบราณสถานที่สำคัญในวัดเจ็ดยอดมากๆ หนึ่งในนั้นได้แก่สุสูปเจ็ดยอด โดยเอกสารต่างๆ มีความเห็นแตกต่างกันออกใจและขอกล่าวอ้างของนักวิชาการและประชุมทางโบราณคดีที่สำคัญต่างก็มีเหตุผลที่นำมาสนับสนุนความเชื่อ ดังนี้

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงสันนิษฐานว่า “ได้มีมาตั้งแต่ ครั้งเมืองโบราณที่ตำนานเรียกว่า “เมืองแม่ระมิ่ง” ซึ่งมีมาก่อนการสร้างเมืองเชียงใหม่ โดยเดิมแบบมาจากเจดีย์พุทธคยาที่อินเดีย ต่อมา ศาสตราจารย์หม่อมเจ้าสุภารดิศ ดิศกุล ได้ทรง ทำเชิงอรรถ ไว้ถึงข้อสันนิษฐานถ้วนถี่สุดว่า เจดีย์เจ็ดยอดนี้อาจได้แบบอย่างมาจากพม่าที่วิหารมหาโพธิ ซึ่งสร้างเมื่อ พ.ศ. 1858 โดยสร้างเลียนแบบพุทธคยาและนายเรอินัล เดอเมย์ (Reginald Le May) ได้กล่าวว่า เจดีย์เจ็ดยอดสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้ามังราย โดยเดิมแบบมหาเจดีย์ที่พุกาม

นอกจากนี้มีกลุ่มที่มีความเชื่อว่า เจดีย์เจ็ดยอดนี้ได้สร้างขึ้นในรัชสมัยของพระเจ้าติโลกราช เช่น ศาสตราจารย์ ร.ต.ท. แสง มนวิทุร ได้อ้างถึงตำนานเชียงใหม่ว่า หมื่นด้านพร้า คตราชบูรุษ เป็นนายช่างผู้สร้างเจดีย์เจ็ดยอด , นายอี คันบลิว ยัชชินสัน (E.W. Hutchinson) กล่าวว่า เจดีย์เจ็ดยอดนี้ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1998 ในรัชสมัยของพระเจ้าติโลกราช โดยการจำลองแบบเจดีย์พุทธคยาที่อินเดีย นาย เอ. บี. กริสโวลด์ (A.B. Griswold) กล่าวว่า เจดีย์เจ็ดยอด เริ่มสร้างในปี พ.ศ. 1998 ในสมัยพระเจ้าติโลกราช โดยการจำลองแบบเจดีย์พุทธคยาที่อินเดีย ศาสตราจารย์อร์จ เชเดส์ (George Coedes) และนายบัวส์ เซอดีเย่ (Boisselier) เชื่อว่าพระเจ้าติโลกราชทรงสร้างเจดีย์เจ็ดยอดในโอกาสฉลอง 2000 ปี แห่งพุทธศาสนา โดยจำลองแบบจากเจดีย์พุทธคยาที่อินเดียและ

คนสุดท้าย นายพิเศษ เจียจันทร์พงษ์ (นักโบราณคดี กรมศิลปกร) เชื่อว่า เจดีย์เจ็ดยอดสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าติโลกราช โดยเดินแบบเจดีย์มหานโพธิ์ที่พุกาม นอกจากนี้สารานุกรมวัฒนธรรมภาคเหนือ(2542,1919) ยังได้กล่าวเกี่ยวกับการสร้างเจดีย์ไว้ว่า “เมื่อ พ.ศ. 2020 พระเจ้าติโลกราชโปรดให้จัดการประชุมพระเถรานุเถระทั่วทุกหัวเมืองในอาณาจักรล้านนา และทรงคัดเลือกได้พระธรรมทินนามหาเถร ผู้จัดงานในพระบาลีเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ พระองค์ทรงเป็นประธานฝ่ายคุณหลัสด้วยสังคายนาพระไตรปิฎก ณ วัดนี้ ใช้เวลา 1 ปี จึงสำเร็จ” แล้วจึงได้มีการการสังคายนาพระไตรปิฎก ครั้งใหญ่สำคัญที่ 8 โดยทำมาแล้วทั้งในอินเดียและศรีลังการรวมเจดีย์และเป็นครั้งแรกในประเทศไทย นอกจากเจดีย์ที่มีความสำคัญและความสวยงามมากแล้ว ภายในวัดยังมีโบราณสถานที่สำคัญอีกมากมายทำให้มีนักท่องเที่ยวตั้งใจเดินทางมาท่องเที่ยว เยี่ยมชมความสวยงาม ทางด้านโบราณสถาน ศาสนสถาน ชนบธรรมเนียมประเพกุที่มีประวัติสืบเนื่องมาหลายนาน

การท่องเที่ยวที่มีการเติบโตขึ้นมากในจังหวัดเชียงใหม่นั้นได้ส่งผลให้ประชาชนที่อาศัยอยู่รอบบริเวณโบราณ ศาสนาสถานที่สำคัญเหล่านี้ หันไปสนใจการท่องเที่ยวมากขึ้นจนเกิดการขาดจิตสำนึกการนี้ส่วนร่วมในการทำนุบำรุงโบราณสถานต่างๆ ที่มีความสำคัญอยู่บ้านเมืองมา ยาวนาน ทั้งที่สมัยก่อนประชาชนชนคนรุ่นหลังได้มีจิตสำนึกในการร่วมทำนุบำรุงโบราณสถาน ศาสนาสถานที่สำคัญเหล่านี้เป็นอย่างดี เนื่องจากประชาชนชนสันบาก่อนได้ดำเนินถึงประวัติความเป็นมา ความสำคัญของแหล่งโบราณสถานมากกว่าการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ แต่ในสังคมปัจจุบันประชาชนได้ให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจมาก่อนที่จะดำเนินถึงจิตสำนึกในการร่วมทำนุบำรุงโบราณสถานทำให้แหล่งโบราณสถานสำคัญภายในวัดเจดีย์ดันน้ำลายเป็นเพียงแค่สิ่งก่อสร้างธรรมดาที่ประชาชนทั่วไปไม่ได้เลิงเห็นคุณค่า หวังใช้ประโยชน์จากโบราณสถานเหล่านี้เพียงแค่การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจเพื่อสร้างรายได้เท่านั้น แม้ว่ากรมศิลปกรได้มีการเข้ามานำรูปแบบโบราณสถานเหล่านี้ แต่โบราณสถานภายในวัดเจดีย์ดังคงทรุดโทรมลงไปเรื่อยๆ ทั้งจากภัยธรรมชาติและโดยที่มีมนุษย์เอง เกิดความเสื่อมโทรม ทรุดโทรมจนเป็นเพียงแค่ซากปรักหักพังธรรมชาติ ดังนั้นแหล่งประชาชนคนรุ่นหลัง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณวัดมหาโพธารามหรือวัดเจดีย์ดังนี้ ควรให้ความสำคัญของแหล่งโบราณสถาน ศาสนาและการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมโบราณในวัดเจดีย์ให้คงอยู่ในสภาพที่ใกล้เคียงของเดิมมากที่สุด

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้เลิงเห็นและทราบปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงได้พยายามที่จะบอกเล่าถึงประวัติความเป็นมาและความสำคัญของสถาปัตยกรรมโบราณในวัดเจดีย์โดยผ่านทางวิดีทัศน์สารคดีเพื่อให้ชาวบ้านหรือผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณวัดเจดีย์ดูการรับรู้เข้าใจใน

ประวัติศาสตร์ ความเชื่อค้านจิตวิญญาณ ความสำคัญ แรงศรัทธาของคนในอดีต จนทำให้เกิดทัศนคติและสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อเหล่าโบราณสถานและบริเวณรอบวัดเจ้าดียอดและนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการช่วยกันทำนุบำรุงศาสนสถานและเขตพุทธศาสนาวัดเจ้าดียอดเชียงใหม่ โดยวีดิทัศน์สารคดีนี้ประกอบไปด้วยประวัติความเป็นมา ความสำคัญ ตั้งแต่การเริ่มสร้างเจดีย์ ประวัติของวัดเจ้าดียอด ผลกระทบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งนำไปสู่การช่วยกันอนุรักษ์เหล่าโบราณสถานและทัศนียภาพบริเวณรอบวัดเจ้าดียอดให้อยู่ในสภาพที่ใกล้เคียงกับสมัยก่อนมากที่สุดและสามารถอนุรักษ์ได้สู่ประชาชนคนรุ่นหลังหรือรุ่นเดียวกันหรือนักท่องเที่ยวสนใจให้เกิดจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีจนเกิดการเปลี่ยนความคิดและวิธีในการเที่ยวชมโบราณสถานและยังเป็นการช่วยกันอนุรักษ์เหล่าโบราณสถานในวัดเจ้าดียอดให้คงอยู่เพื่อคนรุ่นต่อไปได้ศึกษาเรียนรู้และอนุรักษ์โบราณสถานเหล่านี้สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อผลิตวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ้าดียอดเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ
- เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนวัดเจ้าดียอด หลังจากการนำวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ้าดียอดของชุมชนวัดเจ้าดียอด
- เพื่อศึกษาความพึงพอใจของชุมชนที่มีต่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ้าดียอดของชุมชนวัดเจ้าดียอด

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ดังนี้

- ได้วีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ้าดียอดที่ใช้ในการช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำนุบำรุงวัดเจ้าดียอดที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคในระดับมาก
- ชุมชนวัดเจ้าดียอดมีความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศาสนสถานวัดเจ้าดียอดในระดับมาก ขึ้นไปและเกิดโครงการเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศาสนสถานวัดเจ้าดียอดจากการร่วมมือกันในชุมชนวัดเจ้าดียอด
- ชุมชนวัดเจ้าดียอดมีความพึงพอใจต่อวีดิทัศน์สารคดีในระดับมาก ขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษารังนี่มีขอบเขต ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการผลิตของวิดีทัศน์โดยใช้เวลาในการนำเสนอประมาณ 15 นาที ประกอบด้วยดังนี้
 - 1.1 ประวัติของวัดเจ็ดยอด
 - 1.2 หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวัดเจ็ดยอด
 - 1.3 คุณค่าของวัดเจ็ดยอด ได้แก่
 - 1.3.1 คุณค่าทางประวัติศาสตร์ของวัดเจ็ดยอด
 - 1.3.2 คุณค่าของหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวัดเจ็ดยอด
 - 1.3.3 คุณค่าทางด้านจิตใจของประชาชนที่มีต่อวัดเจ็ดยอด
 - 1.4 สภาพปัจจุบันของวัดเจ็ดยอด
 - 1.5 นุ่มนองของชุมชนวัดเจ็ดยอดต่อการดำเนินธุรุงศาสนสถานในวัดเจ็ดยอด
2. ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยทำการศึกษารังนี่ ได้แก่
 - 2.1 ประชากร

ชาวบ้านที่เป็นผู้อุปถัมภ์และร่วมกิจกรรมของวัดเจ็ดยอดเป็นประจำ
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ชาวบ้านที่เป็นกลุ่มที่มีการดำเนินธุรุงวัดเจ็ดยอดเป็นประจำในพื้นที่บริเวณวัดเจ็ดยอด จำนวน 30 คน โดยทัศน์เลือกจากการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling)
3. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลของวัดเจ็ดยอดตั้งแต่ช่วงระยะเวลาที่วัดเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวถึงปัจจุบัน

การเก็บข้อมูลการผลิตวิดีทัศน์สารคดีไปจนถึงการสรุปผลเป็นเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555
4. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยจะทำการดำเนินการวิจัยในเขตวัดเจ็ดยอดและชุมชนวัดเจ็ดยอด

ข้อตกลงเบื้องต้น

การผลิตวีดิทัศน์สารคดีเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมทำนุบำรุงศาสนสถาน
วัดเจ็ดยอดจังหวัดเชียงใหม่เมืองเบื้องต้นดังนี้

1. วีดิทัศน์สารคดีชุดนี้จะเป็นการเล่าเรื่องราว ประวัติความเป็นมาของวัดเจ็ดยอดและ
รูปลักษณ์ของสถาบันปัจยกรรมที่สำคัญบางส่วนภายในวัดเจ็ดยอดเท่านั้น เพื่อนำเสนออย่างเหมาะสม
ประมาณ 15 นาที

2. เนื้อหาที่ใช้ศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมจากหนังสือที่มีประวัติเฉพาะของวัดเจ็ดยอด
ดังนั้นคำศัพท์บางคำศัพท์ที่เป็นศัพท์เฉพาะของผู้เขียนหนังสือแต่ละเล่ม ผู้วิจัยจะได้มีการหมายเหตุ
ไว้ข้างหลังคำพัททันนี้ๆ ทั้งนี้ ก็เพื่อความสะดวกของผู้ที่ได้อ่านวิจัยเล่มนี้

3. ผู้วิจัยให้ผู้ที่ได้รับชนวีดิทัศน์เสนอแนวคิดการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศาสนฯ
ในส่วนที่เป็น ศาสนสถาน ศาสนวัตถุเท่านั้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้อย่างดีกับการผลิตวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ็ดยอด
2. ประชาชนในพื้นที่บริเวณรอบวัดเจ็ดยอดเกิดการพัฒนาด้านความรู้สึก จิตสำนึก และ
การมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศาสนสถานบริเวณวัดเจ็ดยอดและศาสนสถานในพื้นที่อื่นด้วย
3. ได้วีดิทัศน์สารคดีเพื่อเสนอเป็นความรู้ให้ประชาชนบริเวณรอบวัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์

ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็น หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ที่ได้จาก
การชั้นวีดิทัศน์ มาจัดทำโครงการเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุง
ศาสนสถานวัดเจ็ดยอดรวมทั้งความสามารถในการวิพากษ์โครงการ

วีดิทัศน์สารคดี หมายถึง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ประกอบไปด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว
เสียง ตัวอักษร โดยใช้กล้อง DSLR ถ่ายทำและใช้โปรแกรม Sony Vegas pro ในการตัดต่อในส่วน
ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงภาพ ซึ่งผ่านการวางแผนโครงเรื่องในเรื่องที่ต้องการนำเสนอ เพื่อส่งเสริมการมี
ส่วนร่วมของชุมชนวัดเจ็ดยอดในการทำนุบำรุงศาสนสถานวัดเจ็ดยอด

การสริมสร้างการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนในพื้นที่บริเวณวัดเจ็ดยอดเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมคิดวางแผนกิจกรรมโครงการในการทำนุบำรุงโบราณสถาน ศาสนสถานวัดเจ็ดยอด

ศาสนสถาน ศาสนวัดอุ หรือสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา หมายถึง สถานที่ที่ปรากฏในพุทธประวัติ อันได้แก่สังเวชนียสถาน หรือสถานที่ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา อันได้แก่ วัด โบสถ์ วิหาร เจดีย์ ศาลาการเปรียญ หอไตร เป็นต้น

ชุมชนวัดเจ็ดยอด หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบวัดเจ็ดยอด ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ภายในรัศมีรอบวัดประมาณ 1 กิโลเมตรและมีการทำกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับวัดเจ็ดยอดเป็นประจำ

การทำนุบำรุง หมายถึง การเอาใจใส่ คุ้มครอง รักษา หรือช่วยกันที่นิปูชนียสถานที่ต้องการรักษาไว้ให้สภาพที่ใกล้เคียงสภาพเดิมมากที่สุด

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

คุณภาพของวีดิทัศน์ หมายถึง ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ วีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ็ดยอดของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและนำเสนอไปทดสอบกับกลุ่มย่อยและนำมาแก้ไขได้เป็นวีดิทัศน์สารคดีที่สมบูรณ์ทั้งในด้านเนื้อหาและด้านเทคนิค

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง แนวความคิด วิธีการดำเนินการของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงโบราณสถานและศาสนสถานภายในวัดและเขตพื้นที่บริเวณรอบวัดเจ็ดยอดให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยวัดจากแบบสอบถามความคิดเห็นและการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมสมองของประชาชนและการร่วมกันของประชาชนในการริเริ่ม โครงการกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงวัดเจ็ดยอด หลังการรับชมวีดิทัศน์สารคดีชุดวัดเจ็ดยอด

ความพึงพอใจต่อวีดิทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ชอบ หรือ ไม่ชอบของผู้ที่ได้รับชมวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง วัดเจ็ดยอดทั้งด้านเทคนิค องค์ประกอบของภาพ แสง สี เสียง เนื้อหาสาระและเวลาที่นำเสนอ โดยวัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนหลังการรับชมวีดิทัศน์สารคดีชุดวัดเจ็ดยอด